

Kaupunkiseutusuunnittelusta Tampereen seudulla

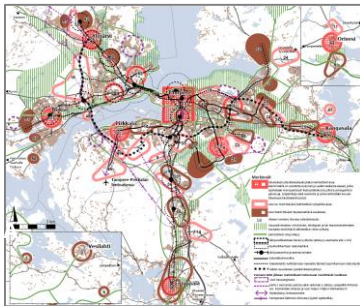
1. Miten Tampereenseutu on tehnyt kaupunkiseutusuunnittelua Rakennesuunnitelman kautta
2. Kaupunkiseudun näkemyksiä MRL:n, erityisesti kaupunkiseutusuunnitelman, pykäläluonnoksiin

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2030 ja 2040

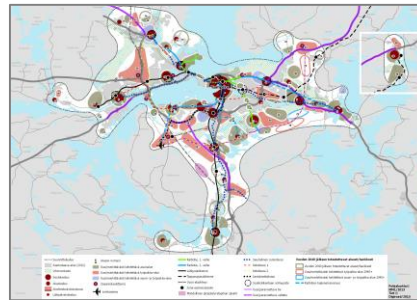
- Vapaaehtoinen 8 kunnan yhteinen kasvun hallinnan ja ohjauksen väline
- Tarkistetaan valtuustokausittain.
- Kaupunkiseudun kuntayhtymä huolehtii valmisteluprosessista. Kuntajohtajakokous ja seutuhallitus asettavat tavoitteet, kuntien kaavoitus- ja tekninen johto valmistelee ja kuntien valtuustot hyväksyvät. Pohjalla seutustrategia.
- Taustalla kaupungistuminen ja päämääränä kaupunkiseudun kilpailukyvyyn ja sisäisesti tasapainoisen kehityksen edistäminen.
- Keskittyy yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, sujuvaan liikkumiseen ja riittävään asuntotuotantoon. Rasu-alue kattaa runsaan 10 % kaupunkiseudun alueesta
- Sisältö: yhdyskuntarakenne/keskusverkko, viherverkko, asuntotuotanto ja asumisen alueet, liikennejärjestelmä, työpaikka- ja elinkeinoalueet sekä toteutusohjelma.
- Valmisteluun osallistettu sidosryhmiä sekä kuntien asiantuntijoita ja päättäjiä.
- Jalkautetaan mm. MAL-sopimuksen kautta, jossa konkreettiset toimet ja rahoitus.

MAL-suunnittelu ja -sopimusprosessi

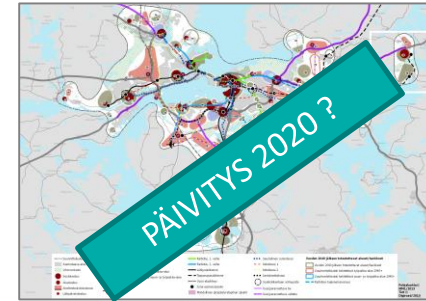
RAKENNE-
SUUNNITELMA

Vuoteen 2030

Vuoteen 2040

Vuoteen 20??

MAL-SOPIMUS

2011-2012

2013-2015

2016-2019

2020-2023+

MRL luonnos: Kaupunkiseutukaava

- Tavoitteena luoda toiminnallinen kokonaisuus, joka luo edellytykset riittävälle asuntotarjonnalle, kestäväan liikkumiseen perustuvalla liikennejärjestelmällä, elinkeinoelämän monipuoliselle kehittämiselle ja yhtenäiselle viherrakenteelle.
- Keskeisiä asioita
 1. yhdyskuntarakenteen kehittämisen periaatteet,
 2. liikennejärjestelmän kehittämisen sekä liikennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamisen periaatteet huomioiden kestävä liikkuminen,
 3. seudullisesti oleellinen viherrakenne sekä
 4. muut asiat, joilla erityistä merkitystä kuntien alueidenkäytön yhteensovittamisessa, riittävä asuntotuotanto.
- Ei pakollinen, vaan laadittaisiin kuntien yhteisestä tahdosta.
- Vertaantuu yleispiirteiseen strategiseen yleiskaavaan tai kaupunkiseudun rakennemalliin.
- Korvaisi useissa tilanteissa yleiskaavatasoisen tarkastelun tarpeen.
- Sisältäisi nykyisessä maakuntakaavassa ratkaistavia suojelukysymyksiä sekä toimintojen säätelyä.
- Voi poiketa maakuntakaavasta. Ohjaisi kuntien kaavoitusta.
- Hyväksyttäisiin erikseen jokaisessa kunnassa tai yhteisessä toimielimessä.

MRL luonnos, Maakuntakaava

- Yleispiirteisempi kuin nykyisin, sisältönä vain maakunnalliset ja valtakunnalliset teemat
- Keskeisiä asioita
 1. aluerakenteen kehittämisen tavoitteet ja periaatteet,
 2. valtakunnallisen ja maakunnallisen liikennejärjestelmän sekä muun infran kehittämisen periaatteet
 3. maakunnan viherrakenne ja sen kehittämisen periaatteet.
 4. muut maakunnan tulevan kehityksen kannalta tarpeelliset kysymykset
- Oikeusvaikutteisuus vähenee. Kaupunkiseutukaavalla voidaan poiketa maakuntakaavasta. Eli ei olisi ohjeena kaupunkiseutukaavaa laadittaessa, mutta kaupunkiseutukaavan olisi sopeuduttava maakuntakaavassa esitettyyn kokonaisuuteen.
- Ks-kaavan ulkopuolella olisi ohjeena liikennejärjestelmän ja viherrakenteen osalta kuntakaavoitukselle ja esimerkiksi liikenneväyliä koskevalle yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle

Yleisiä kommentteja MRL-luonnoksesta

Seudullisen kaavatason nostaminen aiempaa vahvemmin laissa tukee seudullista yhteistyötä ja seutujen elinvoimaa. Seutukaava voisi olla hyvä keskustelualusta monessa pöydässä, ja sen laatimisessa tehtävä työ sitouttaa osallisia laajasti yhteisiin tavoitteisiin. Istuminen saman pöydän äärellä edistää parhaiden toimintatapojen jakamista.

Organisaatiotasolla Kehyskunnissa kaavoitusorganisaatiot ja paikkatieto-osastot ovat pieniä joten yhteistyöllä saadaan myös näin merkittäviä etuja. Tampereen seudulla on hyvät lähtöasemat rakennemallityöskentelyn kautta.

Haasteiksi tunnistetaan erilaisten tavoitteiden yhteen sovitettaminen. Pitää myös pohtia, mitä tarkoittaisi jos seudun kaavaa eivät kaikki seudun kunnat hyväksy.

Kommentteja MRL-pykäläluonnoksiin kaupunkiseutukaavasta

- Rakenteen hallinnan vahvistaminen seututasoisen kaavan kautta on kannatettava asia.
- Seututasoista välinettä tarvitaan kaupungistumisen hallintaan sekä ilmastonmuutoksen ja eriytymiskehityksen hillintään. Näihin liittyen on hyvä huomioida seuraavia seikkoja:
 - Pykäläluonnoksissa korostuu nykyisen kaltainen kaavahierarkia, jossa ylemmän tason kaava on ohjeena tarkemmalle kaavalle. Seutukaavan pitäisi tukea kuntien yhteistä suunnittelua ja yhteisiä tavoitteita. Siinä tulisi olla myös aktiivisen toimeenpanon elementtejä. Näin ollen kaavan ei tulisi olla pelkästään varautumisen väline.
 - Edellä kuvattuun soveltuisi hyvin välineeksi seutukaavan ja jo nykyisin käytössä olevan MAL-sopimusmenettelyn tiiviimpi keskinäinen kytkentä. Tällöin seutukaavaa tarkasteltaisiin jatkuvasti neljän vuoden välein teemoittain, ja kehittyisi selvä tietotuotannon, toteuttamisen ohjelmoinnin ja rakenteen kehityksen seurannan järjestelmä.
 - Edelliseen liittyen kaupunkiseutujen eri osien eriytymiskehitykseen ja alueiden epätasaisen kehityksen hillintään ei pykäläluonnoksissa ole otettu selkeää kantaa, vaikka perusteluosassa on maininta eriytymiskehityksen ehkäisemisestä myös seutukaavassa.

Yleisiä kommentteja MRL-luonnoksesta

Yksi kuntakaava voi ketteröittää kaavoitusta. Kaavan tekemiseen osallistuvilta vaaditaan tässä kuitenkin uudenlaista osaamista. Kaikkia käytännön haasteita ei olla vielä ratkaistu, ja erilaiset mahdolliset arkipäivän kaavoituksen tilanteet on syytä pohtia läpi lakimuutostyössä.

On tärkeää, että eri mittakaavoissa tapahtuvaa suunnittelua voidaan jatkossakin tehdä oikeusvaikutteisena ja että kunnilla on välineet aktiivisen maapolitiikan harjoittamiseen.

Uusi alustatalous tarjoaa tulevaisuudessa mahdollisuuksia paitsi uuden tyyppisten kaavojen laatimiseen, myös kaavojen aiempaa monipuolisempaan ja innovatiivisempaan hyödyntämiseen. Uudistusten onnistuminen on todella paljon kiinni käytettävissä olevan teknologian toimivuudesta.